

PELAPORAN PENYATA ALIRAN TUNAI DI MALAYSIA: SATU KAJIAN LANJUTAN

MOHD. NOOR AZLI BIN ALI KHAN

m-nazli@utm.my

KAMARUZZAMAN BIN ABDUL RAHIM

m-kzaman@utm.my

Fakulti Pengurusan dan Pembangunan Sumber Manusia
Universiti Teknologi Malaysia

ABSTRAK

Kajian ini merupakan kajian lanjutan bagi membincangkan amalan pelaporan penyata aliran tunai dalam laporan tahunan syarikat yang tersenarai di Bursa Saham Kuala Lumpur (BSKL), kini dikenali sebagai Bursa Malaysia. Objektif utama kajian adalah untuk melihat sama ada wujud hubungan antara kaedah pelaporan penyata aliran tunai daripada aktiviti kendalian dengan ciri syarikat. Di samping itu juga, kajian ini turut mengkaji praktis terkini pelaporan aliran tunai daripada aktiviti kendalian. Teknik persampelan secara rawak digunakan di dalam kajian ini. Sampel terdiri daripada 181 buah syarikat dalam pelbagai industri iaitu dipilih daripada 598 buah syarikat yang tersenarai di Papan Utama BSKL sehingga 31 Disember 2003. Hasil kajian mendapati bahawa kaedah tidak langsung merupakan kaedah yang popular di kalangan sampel kajian dalam melaporkan aliran tunai bagi aktiviti kendalian. Seterusnya, melalui ujian statistik yang dilakukan didapati bahawa tidak wujud hubungan antara kaedah pelaporan aliran tunai daripada aktiviti kendalian dengan jenis industri, saiz syarikat dan firma audit yang mengaudit syarikat.

PENGENALAN

Semua syarikat di Malaysia perlu menerima pakai dan mematuhi *Malaysian Accounting Standards Board* (MASB) 5 – Penyata Aliran Tunai berkuat kuasa pada atau selepas 1 Julai 1999 bagi menggantikan *International Accounting Standards* (IAS) 7 (semakan). Dengan terbitnya MASB 5 ini, Malaysia termasuk daripada sebuah negara yang menerima pakai piawaian perakaunan terhadap penyata aliran tunai. Negara-negara lain seperti United States of America, United Kingdom, New Zealand dan Afrika Selatan telah mendahului Malaysia dalam menerbitkan piawaian perakaunan untuk penyata aliran tunai iaitu sekitar penghujung 1980-an dan awal 1990-an (Jones *et.al*, 1995).

Mulai 1 Januari 2005, piawaian MASB dikenali sebagai *Financial Reporting Standards* (FRS) seiring dengan pertukaran yang dilakukan oleh negara lain dalam menukar nama piawaian perakaunan yang lama. Dengan itu, MASB 5 kini dikenali sebagai FRS 107 (Iszudin, 2005). Oleh kerana kajian ini dilakukan sebelum nama piawaian yang baru diperkenalkan, maka MASB 5 dikekalkan bagi tujuan nama piawaian yang berkaitan dengan penyata aliran tunai dalam kajian ini.

MASB 5 Para 1 menyatakan bahawa perusahaan perlu menyediakan penyata aliran tunai mengikut kehendak piawaian ini dan perlu membentangkannya sebagai bahagian teras penyata kewangan bagi setiap tempoh penyata kewangan dibentangkan. Seterusnya, penyata

aliran tunai perlu melaporkan aliran tunai yang dikelaskan mengikut aktiviti kendalian, pelaburan dan pembiayaan sesuatu tempoh (MASB 5 Para 10).

Sepertimana isu pelaporan perakaunan yang lain, isu berkaitan pelaporan kaedah aliran tunai turut mendapat perhatian para pengkaji (Seed, 1984; Cottle *et.al*, 1988; Thompson & Buttross, 1988; O'Leary, 1988; Richardson, 1991; Trout *et.al*, 1993; Kintzele, 1997; Wallace *et.al*, 1997; Ng *et.al*, 1998; Woon, 1999; Wallace *et.al*, 1999; Ng, 1999; Suruhanjaya Sekuriti, 2001; Mohd Noor Azli, 2004; Brahmasrene *et.al*, 2004). Antara isu yang sering diutarakan adalah berkaitan amalan pelaporan aliran tunai daripada aktiviti kendalian. Ini disebabkan adanya pilihan yang diberikan oleh piawai perakaunan di Malaysia yang membenarkan penggunaan sama ada kaedah langsung atau kaedah tidak langsung dalam melaporkan aliran tunai daripada aktiviti kendalian (MASB 5 Para 18). Oleh yang demikian, timbul persoalan bagaimanakah amalan terkini pelaporan aliran tunai daripada aktiviti kendalian yang diamalkan oleh syarikat-syarikat di Malaysia?. Adakah wujud hubungan antara kaedah pelaporan aliran tunai daripada aktiviti kendalian dengan ciri-ciri syarikat seperti jenis industri, saiz syarikat dan firma audit yang mengaudit syarikat?.

OBJEKTIF KAJIAN

Kajian ini merupakan satu kajian lanjutan berkenaan pelaporan penyata aliran tunai dalam laporan tahunan oleh syarikat-syarikat yang tersenarai di Papan Utama Bursa Saham Kuala Lumpur (BSKL), kini dikenali sebagai Bursa Malaysia berdasarkan MASB 5. Objektif utama yang cuba dicapai dalam kajian ini adalah untuk mengetahui sama ada wujud hubungan antara kaedah pelaporan aliran tunai daripada aktiviti kendalian dengan ciri syarikat iaitu jenis industri, saiz syarikat dan firma audit yang mengaudit syarikat. Kajian juga turut mengkaji amalan terkini pelaporan aliran tunai daripada aktiviti kendalian yang diamalkan oleh syarikat-syarikat di Malaysia.

KAJIAN LEPAS

Hasil kajian yang dilakukan oleh Haller dan Jakoby (1995) menunjukkan bahawa 40 buah syarikat iaitu 97 peratus daripada 43 buah syarikat yang menggunakan kaedah tidak langsung dalam melaporkan aliran tunai daripada aktiviti kendalian. Hasil dapatan ini menjelaskan bahawa kaedah langsung merupakan kaedah yang bukan popular dalam melaporkan aliran tunai daripada aktiviti kendalian di Jerman.

Kajian Wallace *et.al*, (1999) mendedahkan hanya dua buah syarikat (satu peratus) daripada 200 buah syarikat yang menggunakan kaedah langsung dalam melaporkan aliran tunai bagi kendalian. Hasil kajian ini turut menunjukkan bahawa *comprehensiveness* terhadap pelaporan aliran tunai adalah peningkatan fungsi bagi saiz syarikat (diwakili oleh permodalan pasaran), diikuti dengan penurunan fungsi bagi pulangan atas jualan. Hasil kajian turut mencadangkan bahawa *comprehensiveness* terhadap pelaporan aliran tunai tidak mempunyai hubungan dengan aliran tunai bersih per nilai dollar bagi ekuiti, kecairan, leveraj, dan bilangan ke atas perusahaan luar negara.

Ng (1999) menjelaskan bahawa pendedahan penyata aliran tunai di Malaysia tidak mempunyai satu keseragaman dari segi pendedahan bagi butiran faedah, dividen dan cukai pendapatan. Kajian beliau ke atas penyata kewangan bagi 85 buah syarikat yang tersenarai di BSKL mengenai kaedah pendedahan penyata aliran tunai daripada aktiviti kendalian

menunjukkan bahawa 91 peratus daripada keseluruhan syarikat menggunakan kaedah tidak langsung dalam melaporkan aliran tunai daripada aktiviti kendalian.

Suruhanjaya Sekuriti (2001) turut menjalankan kajian ke atas 100 buah syarikat di Malaysia mengenai kaedah pendedahan yang digunakan dalam melaporkan aliran tunai daripada aktiviti kendalian. Hasil kajian ini turut menunjukkan bahawa 94 peratus syarikat menggunakan kaedah tidak langsung berbanding enam peratus lagi menggunakan kaedah langsung dalam melaporkan aliran tunai daripada aktiviti kendalian.

Namun begitu, hasil kajian Mohd Noor Azli (2004) menunjukkan bahawa 88 buah syarikat iaitu 89.8 peratus menggunakan kaedah tidak langsung dalam pendedahan aliran tunai daripada aktiviti kendalian dan hanya terdapat 10 buah syarikat iaitu 10.2 peratus yang menggunakan kaedah langsung dalam pelaporan aliran tunai daripada aktiviti kendalian. Hasil kajian beliau turut mendapati bahawa dari segi penyediaan penyata penyesuaian aliran tunai daripada aktiviti kendalian bagi syarikat yang menggunakan kaedah langsung didapati hanya sebuah syarikat sahaja yang menyediakan penyata penyesuaian aliran tunai. Ini menjelaskan bahawa syarikat di Malaysia lebih cenderung untuk menggunakan kaedah tidak langsung dalam melaporkan aliran tunai daripada aktiviti kendalian.

Melihat kepada apa yang berlaku di Malaysia, didapati kekurangan kajian secara empirikal dijalankan dalam bidang pelaporan penyata aliran tunai di Malaysia. Walaupun telah ada usaha untuk meneroka isu tersebut sepertimana yang dilakukan oleh Ng (1999), Suruhanjaya Sekuriti (2001) dan Mohd Noor Azli (2004), namun kajian yang dijalankan sekadar melihat praktis pelaporan penyata aliran tunai dalam laporan tahunan sahaja. Belum ada lagi kajian yang cuba menguji sama ada wujud hubungan antara pelaporan aliran tunai daripada aktiviti kendalian dengan ciri syarikat oleh syarikat-syarikat di Malaysia. Tambahan pula, kajian yang sedia ada tidak dapat menjawab persoalan yang telah diutarakan. Seterusnya, kajian yang dijalankan ini cuba untuk memenuhi kekurangan tersebut.

Oleh yang demikian, kajian lanjutan ini dijalankan berasaskan kepada piawaian yang ditetapkan dalam MASB 5 untuk mengkaji aplikasi pelaporannya dalam laporan tahunan dan hubungannya dengan ciri syarikat seperti jenis industri, saiz syarikat dan firma audit yang mengaudit syarikat. Perkara ini sebenarnya menjadi motivasi terhadap kajian yang sedang dijalankan oleh penyelidik.

METODOLOGI KAJIAN DAN PEMBENTUKAN HIPOTESIS

Teknik persampelan secara rawak digunakan dalam kajian ini. Teknik persampelan secara rawak ini telah banyak digunakan oleh para pengkaji yang lepas mengenai pelaporan perakaunan kewangan (Gosman, 1973; Bremser, 1975; Leong *et.al*, 1989; Ng, 1998; Ng *et.al*, 1998; Ng, 1999; Mohd Noor Azli, 2004). Ng (1999), Ng *et.al*, (1998), Suruhanjaya Sekuriti (2001) dan Mohd Noor Azli (2004) menggunakan analisis kandungan untuk menganalisis kaedah pelaporan penyata aliran tunai yang didedahkan dalam penyata kewangan tahunan syarikat. Oleh yang demikian, analisis kandungan adalah sesuai digunakan dalam kajian ini sepertimana dilakukan oleh pengkaji yang berpengalaman.

Bagi tujuan analisis pelaporan penyata aliran tunai di Malaysia, laporan tahunan syarikat yang terpilih bagi tahun kewangan berakhir pada 2002 dan 2003 disemak untuk melihat amalan pelaporan penyata aliran tunai bagi tempoh tersebut. Data diperolehi daripada Balai Maklumat BSKL, Kuala Lumpur dan Balai Maklumat BSKL, Cawangan Johor Bahru, Johor.

Secara keseluruhannya, sebanyak 184 buah syarikat diambil sebagai sampel kajian. Sampel ini adalah 30.6 peratus ($184/598 \times 100$) daripada populasi syarikat yang tersenarai di BSKL pada 31 Disember 2003. Namun begitu, dalam kajian ini bagi tujuan analisis data bagi pelaporan penyata aliran tunai, hanya 181 buah syarikat sahaja iaitu 30 peratus daripada jumlah populasi ($181/598 \times 100$) yang dapat digunakan. Ini kerana maklumat tiga buah syarikat lagi didapati tidak lengkap. Jadual 1 menunjukkan bilangan sampel mengikut jenis industri.

Jadual 1: Bilangan Sampel mengikut Industri

Industri	Bilangan Syarikat	Peratus
Barangan pengguna	25	13.8
Barangan industri	38	21.0
Pembinaan dan hartanah	36	19.9
Perdagangan dan perkhidmatan	33	18.2
Kewangan	24	13.3
Teknologi	6	3.3
Hotel	1	0.6
Perladangan	12	6.6
Perlombongan	3	1.7
Projek infrastruktur	3	1.7
Jumlah	181	100.0

Berikut ialah perbincangan mengenai pembentukan hipotesis dan kajian lepas yang berkaitan.

Industri: Dye dan Sridhar (1995) menjelaskan bahawa kepelbagaian industri membentangkan pelaporan aliran tunai yang berbeza bersesuaian dengan industri tersebut. Menurut Wallace (1987), pendedahan berkaitan dengan industri akan memberikan pendedahan yang berbeza terhadap item kesetaraan tunai dalam laporan tahunan.

Berdasarkan perbincangan di atas, maka hipotesis seperti berikut dibentuk:

$H_1 =$ 'Pendedahan kaedah pelaporan aliran tunai daripada aktiviti kendalian mempunyai hubungan dengan jenis industri.

Saiz syarikat: Saiz syarikat boleh diukur dengan pelbagai cara. Dalam kebanyakan kajian terdahulu, saiz syarikat diwakili oleh hasil jualan, jumlah aset, aset semasa, aset tetap, ekuiti pemegang saham, bilangan pekerja, bilangan pemegang saham, permodalan pasaran, nilai pasaran bagi syarikat dan pelbagai petunjuk lain. Namun begitu, dalam kajian ini pengkaji menggunakan jumlah aset sebagai *proxy* bagi saiz syarikat sama seperti dalam kajian Malone *et.al*, (1993), Wallace *et.al*, (1994), Wallace dan Naser (1995) dan Azhar (2001).

Saiz syarikat mempunyai hubungan yang positif dengan tahap pendedahan. Secara umumnya, syarikat yang bersaiz besar lebih kompleks berbanding syarikat bersaiz kecil yang mana memerlukan pelaporan lebih maklumat kepada pengguna maklumat perakaunan. Terdapat kajian yang menunjukkan bahawa kebimbangan terhadap tindakan politik dan kekurangan persaingan yang mungkin timbul daripada pendedahan laporan korporat yang komprehensif dan ketidakjelasan yang mungkin timbul daripada firma yang bersaiz besar atau mempunyai leveraj yang tinggi mungkin menjadi penyebab pelapor korporat tidak mahu mendedahkan

aliran tunai secara terperinci (Jensen & Meckling, 1976; Zimmerman, 1983; Dye, 1985; Watt & Zimmerman, 1986; Wallace *et.al*, 1994; Wallace & Naser, 1995).

Berdasarkan perbincangan di atas, hipotesis yang diuji ialah seperti berikut:

$H_2 =$ Pendedahan kaedah pelaporan aliran tunai daripada aktiviti kendalian mempunyai hubungan dengan saiz syarikat.

* *Jenis firma audit yang mengaudit syarikat:* Ng (1991) dalam kajian beliau mengenai kesan industri, saiz syarikat dan firma audit ke atas pembentangan penyata penting (*highlights statement*) menunjukkan bahawa syarikat yang bersaiz besar lebih mematuhi berbanding dengan syarikat yang bersaiz kecil dan syarikat yang diaudit oleh firma perakaunan awam yang besar lebih mematuhi berbanding dengan firma perakaunan awam yang kecil. Hasil kajian Tan *et.al*, (1990) dan Hossain *et.al*, (1994) ke atas syarikat yang tersenarai di BSKL menunjukkan bahawa jenis firma audit tidak mempunyai hubungan yang signifikan dengan maklumat yang dilaporkan secara sukarela.

Berdasarkan perbincangan di atas, kajian ini cuba menjawab persoalan tentang sama ada wujud hubungan antara kaedah pelaporan aliran tunai daripada aktiviti kendalian mempunyai hubungan dengan firma audit. Oleh yang demikian, hipotesis berikut dibentuk:

$H_3 =$ Pendedahan kaedah pelaporan aliran tunai daripada aktiviti kendalian mempunyai hubungan dengan firma audit.

DAPATAN KAJIAN

Perbincangan untuk dapatan kajian dibahagikan kepada dua bahagian iaitu kaedah pelaporan aliran tunai daripada aktiviti kendalian dan hubungan ciri syarikat dengan kaedah pelaporan.

PELAPORAN KAEDAH ALIRAN TUNAI DARIPADA AKTIVITI KENDALIAN

Jadual 2 menunjukkan bahawa daripada 181 buah syarikat yang dipilih, didapati bahawa 160 buah syarikat iaitu 88.4 peratus menggunakan kaedah tidak langsung dalam pendedahan aliran tunai daripada aktiviti kendalian. Manakala, hanya terdapat 21 buah syarikat iaitu 11.6 peratus yang menggunakan kaedah langsung dalam pelaporan aliran tunai daripada aktiviti kendalian.

Jadual 2: Pelaporan Kaedah Aliran Tunai daripada Aktiviti Kendalian

Alternatif Pengelasan	Kekerapan	Peratus
Kaedah langsung	21	11.6
Kaedah tak langsung	160	88.4
Jumlah	181	100.0

Selain itu, MASB 5 Para 19 menyatakan bahawa syarikat yang menggunakan kaedah langsung digalakkan menyediakan penyata penyesuaian aliran tunai daripada aktiviti kendalian sama ada sebagai sebahagian daripada penyata aliran tunai atau dalam nota kepada akaun. Jadual 3 menunjukkan bahawa dari segi penyediaan penyata penyesuaian aliran tunai daripada aktiviti kendalian bagi syarikat yang menggunakan kaedah langsung didapati hanya tiga buah syarikat iaitu 1.7 peratus sahaja yang menyediakan penyata penyesuaian aliran tunai.

Jadual 3: Bilangan Syarikat yang menyediakan Penyata Penyesuaian Aliran Tunai

Penyediaan Penyata Penyesuaian	Kekerapan	Peratus
Ya	3	1.7
Tidak	18	9.9
Tidak berkaitan	160	88.4
Jumlah	181	100.0

Keputusan kajian ini selaras dengan hasil kajian terdahulu (Mohd Noor Azli, 2004; Suruhanjaya Sekuriti, 2001; Ng, 1999; Wallace *et.al*, 1994; Ng *et.al*, 1998) iaitu kebanyakan syarikat menggunakan kaedah tidak langsung berbanding dengan penggunaan kaedah langsung dalam pelaporan aliran tunai daripada aktiviti kendalian. Kesimpulannya, kaedah tidak langsung merupakan kaedah yang popular di kalangan syarikat di Malaysia dalam melaporkan aliran tunai daripada aktiviti kendalian.

HUBUNGAN DENGAN CIRI SYARIKAT

Analisis dalam bahagian ini membincangkan faktor-faktor yang mempunyai hubungan antara kaedah pelaporan aliran tunai daripada aktiviti kendalian dengan ciri syarikat. Ujian khi kuasa dua digunakan untuk menentukan darjah pertalian antara pemboleh ubah sama ada pemboleh ubah-pemboleh ubah itu bebas antara satu sama lain atau mempunyai pertalian. Ujian khi kuasa dua turut digunakan bagi menentukan sama ada pemboleh ubah tidak bersandar mempunyai hubungan dengan pemboleh ubah bersandar yang diuji. Oleh kerana kajian ini bersifat empirikal, tahap signifikan 5% telah digunakan. Ini bermakna, jika nilai χ^2 yang diuji kurang daripada 5%, pemboleh ubah bersandar yang berkaitan boleh diterima sebagai faktor yang mempunyai hubungan dengan ciri syarikat, bergantung kepada pengukuran prestasi (pemboleh ubah bersandar) yang digunakan. Tiga pemboleh ubah bersandar tersebut ialah jenis industri, saiz syarikat dan kategori firma audit yang mengaudit syarikat.

JENIS INDUSTRI

Bagi tujuan analisis ujian khi kuasa dua, jenis industri yang sepertimana diklasifikasikan oleh BSKL dikategorikan kepada enam sektor. Sektor tersebut ialah "Barangan Pengguna", "Barangan Industri", "Perdagangan dan Perkhidmatan", "Pembinaan, Hartanah dan Projek Infrastruktur", "Kewangan dan Unit Amanah" dan lain-lain iaitu "Hotel, Perlindungan, Perlombongan dan Teknologi". Keputusan ujian khi kuasa dua ditunjukkan dalam Jadual 4.

Jadual 4: Ujian Khi Kuasa Dua bagi Jenis Industri

Industri	Kaedah langsung		Kaedah tak langsung		Jumlah
	Bilangan	Peratus	Bilangan	Peratus	Bilangan
B Pengguna	5	20.0	20	80.0	25
B Industri	4	10.5	34	89.5	38
P & Perkhidmatan	3	9.1	30	90.9	33
PHPI	5	12.8	34	87.2	39
Kewangan	2	8.3	22	91.7	24
Lain-lain	2	9.1	20	90.9	22
Jumlah	21	11.6	160	88.4	181
Khi kuasa dua	2.407				
Signifikan	0.790				

Nota: B = Barangan, P = Perdagangan, PHPI = Pembinaan, Hartanah dan Projek Infrastruktur

Berdasarkan analisis statistik dalam Jadual 4, nilai kritikal bagi $\alpha^2_{0.05,5} = 2.407$. Kesemua nilai α^2 berada di dalam rantau penerimaan. Ini bermaksud kita gagal untuk menolak H_{10} = Tidak ada hubungan antara kaedah pelaporan penyata aliran tunai daripada aktiviti kendalian dengan jenis industri, $1 - \alpha = 0.95$ dan tak signifikan H_{1a} = Ada hubungan antara kaedah pelaporan penyata aliran tunai daripada aktiviti kendalian dengan jenis industri. Maka hasil analisis ujian statistik menunjukkan bahawa kita gagal untuk menolak hipotesis nul iaitu H_{10} = Tidak ada hubungan antara kaedah pelaporan penyata aliran tunai daripada aktiviti kendalian dengan jenis industri.

Ini bermaksud tidak ada hubungan yang signifikan ke atas kaedah pelaporan penyata aliran tunai daripada aktiviti kendalian dengan jenis industri pada paras keyakinan 95 peratus. Ini menjelaskan bahawa jenis industri tidak mempunyai hubungan dengan kaedah pelaporan penyata aliran tunai daripada aktiviti kendalian di dalam laporan tahunan syarikat.

SAIZ SYARIKAT

Bagi tujuan analisis ujian khi kuasa dua, saiz syarikat diukur berdasarkan jumlah aset. Jumlah aset setiap syarikat diklasifikasikan kepada tiga kumpulan iaitu “Kurang daripada RM100 juta” dikenali sebagai syarikat bersaiz kecil, “RM100 juta hingga RM500 juta” dikenali sebagai syarikat bersaiz sederhana dan “Lebih daripada RM500 juta” dikenali sebagai syarikat bersaiz besar. Keputusan ujian khi kuasa dua ditunjukkan dalam Jadual 5:

Jadual 5: Ujian Khi Kuasa Dua bagi Saiz Syarikat

Jumlah aset RM juta	Kaedah langsung		Kaedah tak langsung		Jumlah
	Bilangan	Peratus	Bilangan	Peratus	Bilangan
< 100	2	14.3	12	85.7	14
100 hingga 500	7	8.1	79	91.9	86
> 500	12	14.8	69	85.2	81
Jumlah	21	11.6	160	88.4	181
Khi kuasa dua	1.919				
Signifikan	0.383				

Berdasarkan analisis statistik yang ditunjukkan dalam Jadual 5, nilai kritikal bagi $\alpha^2_{0.05,2} = 1.919$. Kesemua nilai α^2 berada di dalam rantau penerimaan. Ini bermaksud kita gagal untuk menolak H_{20} = Tidak ada hubungan antara kaedah pelaporan penyata aliran tunai daripada aktiviti kendalian dengan saiz syarikat, $1 - \alpha = 0.95$ dan tak signifikan H_{2a} = Ada hubungan antara kaedah pelaporan penyata aliran tunai daripada aktiviti kendalian dengan saiz syarikat. Maka hasil analisis ujian statistik menunjukkan bahawa kita gagal untuk menolak hipotesis nul iaitu H_{20} = Tidak ada hubungan antara kaedah pelaporan penyata aliran tunai daripada aktiviti kendalian dengan saiz syarikat.

Ini bermaksud tidak ada hubungan yang signifikan ke atas kaedah pelaporan penyata aliran tunai daripada aktiviti kendalian dengan saiz syarikat pada paras keyakinan 95 peratus. Ini menjelaskan bahawa saiz syarikat tidak mempunyai hubungan dengan kaedah pelaporan penyata aliran tunai daripada aktiviti kendalian di dalam laporan tahunan syarikat.

KATEGORI FIRMA AUDIT

Bagi tujuan analisis ujian khi kuasa dua, firma audit dikategorikan kepada dua kumpulan iaitu 'Big Four' yang mana mengandungi empat firma audit terbesar di Malaysia (dalam terma mengenai bilangan pelanggan yang tersenarai dalam firma audit awam), dan 'Non Big Four' yang mana mengandungi kesemua firma audit awam di Malaysia. Keputusan ujian khi kuasa dua ditunjukkan dalam Jadual 6.

Jadual 6: Ujian Khi Kuasa Dua bagi Kategori Firma Audit

Firma audit	Kaedah langsung		Kaedah tak langsung		Jumlah
	Bilangan	Peratus	Bilangan	Peratus	Bilangan
Big Four	18	14.2	109	85.8	127
Non Big Four	3	5.6	51	94.4	54
Jumlah	21	11.6	160	88.4	181
Khi kuasa dua	2.744				
Signifikan	0.098				

Berdasarkan analisis statistik dalam Jadual 6, nilai kritikal bagi $\alpha^2_{0.05,1} = 2.744$. Kesemua nilai α^2 berada di dalam rantau penerimaan. Ini bermaksud kita gagal untuk menolak H_{30} = Tidak ada hubungan antara kaedah pelaporan penyata aliran tunai daripada aktiviti kendalian dengan firma audit, $1 - \alpha = 0.95$ dan tak signifikan H_{3a} = Ada hubungan antara kaedah pelaporan penyata aliran tunai daripada aktiviti kendalian dengan firma audit. Maka hasil analisis ujian statistik menunjukkan bahawa kita gagal untuk menolak hipotesis nul iaitu H_{30} = Tidak ada hubungan antara kaedah pelaporan penyata aliran tunai daripada aktiviti kendalian dengan kategori firma audit.

Ini bermaksud tidak ada hubungan yang signifikan ke atas kaedah pelaporan penyata aliran tunai daripada aktiviti kendalian dengan kategori firma audit pada paras keyakinan 95 peratus. Ini menjelaskan bahawa syarikat yang diaudit oleh firma audit tidak mempunyai hubungan dengan kaedah pelaporan penyata aliran tunai daripada aktiviti kendalian di dalam laporan tahunan syarikat. Hasil dapatan ini mungkin disebabkan oleh masalah dalam sampel

kajian yang mana 80.2 peratus (127 buah syarikat) syarikat yang dipilih diaudit oleh firma audit besar.

Kesimpulannya, hasil ujian khi kuasa dua yang dijalankan ke atas kaedah pelaporan aliran tunai daripada aktiviti kendalian dengan ciri syarikat menunjukkan bahawa tidak wujud hubungan antara kaedah pelaporan aliran tunai daripada aktiviti kendalian dengan jenis industri, saiz syarikat dan kategori firma audit yang mengaudit syarikat. Hasil dapatan ini tidak dapat dibandingkan dengan kajian terdahulu bagi melihat sama ada wujud keselarasan atau keseirangan dengan kajian yang sedia ada. Ini adalah kerana tiada kajian terdahulu yang mengkaji sama ada wujud hubungan antara kaedah pelaporan penyata aliran tunai daripada aktiviti kendalian dengan ciri syarikat.

RUMUSAN DAPATAN KAJIAN

Kajian ini dapat merumuskan dua dapatan utama iaitu;

i. Pelaporan Kaedah Aliran Tunai daripada Aktiviti Kendalian

Hasil daripada analisis yang dilakukan, didapati bahawa kebanyakan syarikat di Malaysia gemar menggunakan kaedah tak langsung berbanding dengan penggunaan kaedah langsung dalam pelaporan aliran tunai daripada aktiviti kendalian. Dengan kata lain, kaedah tak langsung merupakan kaedah yang popular digunakan bagi pelaporan aliran tunai daripada aktiviti kendalian. Keputusan yang diperolehi ini adalah seiring dengan kajian yang dilakukan oleh pengkaji terdahulu (Suruhanjaya Sekuriti, 2001; Ng, 1999; Ng *et.al*, 1998; Mohd. Noor Azli, 2004).

ii. Hubungan dengan Ciri Syarikat

Hasil daripada analisis yang dilakukan, hasil ujian khi kuasa dua yang dijalankan ke atas kaedah pelaporan aliran tunai daripada aktiviti kendalian dengan ciri syarikat menunjukkan bahawa tidak wujud hubungan antara kaedah pelaporan aliran tunai daripada aktiviti kendalian dengan jenis industri, saiz syarikat dan firma audit yang mengaudit syarikat.

KESIMPULAN

Kajian ini membentangkan dapatan yang berkaitan dengan pelaporan penyata aliran tunai di Malaysia bagi syarikat yang tersenarai di Papan Utama BSKL. Manakala, tujuan utama penyelidikan ini adalah untuk mengetahui sama ada wujud hubungan di antara kaedah pelaporan aliran tunai daripada aktiviti kendalian dengan jenis industri, saiz syarikat dan firma audit yang mengaudit syarikat. Seterusnya kajian ini turut mengkaji amalan terkini kaedah pelaporan penyata aliran tunai daripada aktiviti kendalian. Hasil kajian menunjukkan bahawa penggunaan kaedah tidak langsung adalah kaedah paling popular di kalangan syarikat yang tersenarai di Papan Utama BSKL.

Dapatan kajian ini dapat memberi gambaran tentang amalan perakaunan di Malaysia, khususnya dari segi pelaporan penyata aliran tunai di kalangan syarikat tersenarai di BSKL. Secara keseluruhan, dapat disimpulkan bahawa amalan perakaunan adalah mematuhi kehendak dan panduan yang diberikan oleh Lembaga Piawaian Perakaunan Malaysia (LPPM). Namun begitu, disebabkan terdapat kebebasan untuk memilih kaedah pelaporan seperti yang dinyatakan dalam MASB 5 (contohnya dari segi pemilihan kaedah langsung dan

tak langsung), kajian pada masa hadapan mungkin boleh melihat kepada faktor pemilihan kaedah yang digunakan dalam penyediaan penyata aliran tunai. Tambahan pula, bagi memantapkan kajian pada masa hadapan, kajian boleh mendapatkan data primer iaitu melalui temu bual atau maklum balas daripada pihak yang menyediakan laporan tahunan iaitu syarikat, dan pandangan serta komen daripada penggubal undang-undang dan piawaian perakaunan seperti Bursa Malaysia dan LPPM.

Selain itu, satu kajian merentas masa (*time series*) juga mungkin boleh dibuat untuk mengkaji sama ada syarikat di Malaysia tekal dalam pemilihan kaedah pelaporan seperti yang dikehendaki oleh MASB 5. Pengkaji juga mencadangkan supaya satu kajian berkaitan aspek kefahaman dan kebergunaan penyata aliran tunai di kalangan pengguna dapat dijalankan pada masa hadapan. Tambahan pula, kajian mengenai alasan pemilihan kaedah boleh dilakukan ke atas pengguna maklumat perakaunan. Akhir sekali, pengkaji juga ingin menyarankan pengkaji akan datang supaya mengkaji kepentingan data aliran tunai bagi tujuan pembuatan keputusan. Kajian tersebut mungkin dapat membantu pihak yang berkaitan dalam memperbaiki dan mengemas kini kaedah dan format laporan penyata aliran tunai supaya dapat memberi maklumat yang lebih bermakna dan berguna kepada pengguna laporan kewangan.

RUJUKAN:

Azhar Abdul Rahman. 2001. *Disclosure of Information and Corporate Characteristics: A Study of Malaysia*. IIUM Asian Pacific Accounting Conference 1. 10-12 Oktober.

Brahmasrene, T., David, S. and Whitten, D. 2004. Examining Preferences in Cash Flow Format. *The CPA Journal*. Oktober: 58-60.

Bremser, Wayne G. 1975. The Earnings Characteristics of Firms Reporting Discretionary Accounting Changes. *The Accounting Review*. Julai: 563-572.

Cootle, S., Murray, R. F. dan Block, F. E. 1988. *Graham and Dodd's Security Analysis*. New York, NY: Mc-GrawHill.

Dye, R. 1985. Disclosure of Nonproprietary Information. *Journal of Accounting Research*. Spring: 123-145.

Dye, R. and Sridhar, S. S. 1995. Industry-Wide Disclosure Dynamics. *Journal of Accounting Research*. Spring: 157-174.

Gosman, M. L. 1973. Characteristics of Firms Making Accounting Changes. *The Accounting Review*: 1-11.

Haller, A. and Jakoby, S. 1995. Funds flow reporting in Germany: a conceptual and empirical state of the art. *The European Accounting Review*. 4:3: 515-534.

Hossain, M., Tan, L. M. and Adams, M. 1994. Voluntary disclosure in an emerging capital market: Some empirical evidence from companies listed on the Kuala Lumpur Stock Exchange. *The International Journal of Accounting*. 29(4): 334-351.

International Accounting Standards Committee. 2001. *Cash Flow Statement*. United States of America. (IAS 7).

Iszudin Mohd Amin (ed.). 2005. MASB Moves Closer to Convergence with their planned renaming of MASB Standards. *Accountants Today*. Januari & Februari: 49.

Jensen, M. C. and Meckling, W. H. 1976. Theory of the Firm: Managerial Behaviour, Agency Costs and Ownership Structure. *Journal of Financial Economics*. Oktober: 305-360.

Jones, S., Romano, C. and Smyrnios, K. 1995. An Evaluation of the Decisions Usefulness of Cash Flow Statements by Australian reporting entities. *Accounting and Business Research*. Springs. Vol. 25. No. 98: 115-129.

Kintzele, P.L. 1997. *Implementing SFAS 95, Statement of Cash Flows*. The *CPA Journal Online*.

Leong Kwong Sin, Low Siew Siang and Pang Yang Hoong. 1989. Highlights statements in annual reports of Singapore public companies. *Singapore Accountant*. Januari: 15-18.

Malaysian Accounting Standards Boards 5. 1999. *Cash Flow Statements*. Kuala Lumpur. (MASB 5).

Malone, D., Fries, C. and Jones, T. 1993. An Empirical Investigation of the Extent of Corporate Financial Disclosure in the Oil and Gas Industry. *Journal of Accounting, Auditing and Finance*. Vol. 8 No. 3. Summer: 249-273.

Mohd. Noor Azli Ali Khan. 2004. Kajian Empirikal ke atas Pelaporan Penyata Aliran Tunai di Malaysia: Satu Kajian Awal. *Jurnal Kemanusiaan*. Bil. 3. Jun: 64-73.

Ng Eng Juan. 1991. The Impact of Industry, Size and Auditor on Presentation of Highlights Statement: A Singapore Experience. The *Malaysian Accountant*. Februari: 23-25.

Ng Eng Juan. 1998. Accounting for the Effects of Changes in Foreign Exchange Rates: An Empirical Study of the Accounting & Disclosure Issues. *Akauntan Nasional*. September: 4-7.

Ng Eng Juan *et al.* 1998. *Accounting and Disclosure Practices of Listed Companies in Singapore*. Singapore. Prentice Hall.

Ng Eng Juan. 1999. Cash Flow Statement: An Empirical Study of the Disclosure Practices of Malaysia Companies. *Akauntan Nasional*. Julai: 6 – 11.

O'Leary, C. 1988. Cash Flow Reporting, Part I: An Overview of SFAS 95. *The Journal of Commercial Banking*. Mei: 22-28.

Richardson, P. 1991. Does FASB Statement No. 95 Really Helps Lenders?. *The Journal of Commercial Bank Lending*. Mac: 49-54.

Seed, A. 1984. The Funds Statement: How Can it be Improved. *Financial Executive*. Oktober: 54-55.

Suruhanjaya Sekuriti. 2001. *Kenyataan Akhbar Berita Harian – SC Mengingatkan Syarikat Awam Tersenarai – Penyata Kewangan Mesti Mematuhi Piawaian Perakaunan Yang Diluluskan*. Kuala Lumpur.

Tan, L. T. Kidam, Z. A. and Cheong, P. W. 1990. Information Needs of Users and Voluntary Disclosure Practices of Malaysia Listed Corporations. *Malaysian Accountant*. 3: 2-6.

Thompson, J. H. and Buttross, T. E. 1988 . Returns to Cash Flow. *The CPA Journal*. Mac: 30-40.

Trout, K., Tanner, M. and Nicholas, L. 1993. On Track with Direct Cash Flow. *Management Accounting*. Julai: 23-27.

Wallace, R. S. O. 1987. *Disclosure of Accounting Information in Developing Countries: A Case of Nigeria*. University of Exeter, United Kingdom. PhD Dissertation.

Wallace, R. S. O., Choudhhury, M. S. I. and Adhikari, A. 1999. The Comprehensiveness of Cash Flow Reporting in the United Kingdom: Some Characteristics and Firm-specific Determinants. *The International Journal of Accounting*. 34(3): 311-347.

Wallace, R. S. O., Choudhhury, M. S. I. and Pendlebury, M. 1997. Cash Flow Statements: An International Comparison of Regulatory Positions. *The International Journal of Accounting*. 32(1): 41-53.

Wallace, R. S. O. and Naser, K. 1995. Firm-specific Determinants of the Comprehensiveness of Mandatory Disclosure in Corporate Annual Reports of Firms Listed on the Stock Exchange of Hong Kong. *Journal of Accounting and Public Policy*. Winter: 311-368.

Wallace, R. S. O., Naser, K. and Mora, A. 1994. The Relationship between the Comprehensiveness of Corporate Annual Reports and Firm Characteristics in Spain. *Accounting and Business Research*. Winter: 41-53.

Watts, R. L. and Zimmerman, J. L. 1986. *Positive Accounting Theory*. Englewood Cliff, NJ: Prentice-Hall.

Woon Chin Chan. 1999. The Important of Cash Flow Statements. *Akauntan Nasional*. Vol 12. Mei: 19 – 20.

Zimmerman, J. L. 1983. Taxes and Firm Size. *Journal of Accounting and Economics*. Ogos: 119-149.